Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0216

2025 m. Komisijos ataskaita dėl Juodkalnijos

2026 m. birželio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2025 m. Komisijos ataskaitos dėl Juodkalnijos (2025/2253(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Juodkalnijos Respublikos stabilizacijos ir asociacijos susitarimą[1], kuris įsigaliojo 2010 m. gegužės 1 d.,

– atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 15 d. Juodkalnijos narystės Europos Sąjungoje prašymą,

– atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 9 d. Komisijos nuomonę dėl Juodkalnijos narystės Europos Sąjungoje prašymo (COM(2010)0670), 2010 m. gruodžio 17 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą suteikti Juodkalnijai šalies kandidatės statusą ir 2012 m. birželio 29 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimą pradėti derybas su Juodkalnija dėl stojimo į ES,

– atsižvelgdamas į 2021 m. rugsėjo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1529, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III)[2],

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1449, kuriuo nustatoma Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonė[3],

– atsižvelgdamas į 2003 m. birželio 19–20 d. Salonikuose vykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime pateiktas pirmininkavusios valstybės narės išvadas,

– atsižvelgdamas į 2018, 2020 ir 2021 m. atitinkamai Sofijoje (Bulgarija), Zagrebe (Kroatija) ir Brdo pri Kranju (Slovėnija) vykusių

---

1 OL L 108, 2010 4 29, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
2 OL L 330, 2021 9 20, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 OL L, 2024/1449, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimų deklaracijas,

– atsižvelgdamas į 2025 m. liepos 1 d. Skopjėje (Šiaurės Makedonija) vykusį Vakarų Balkanų vadovų susitikimą dėl Vakarų Balkanų ekonomikos augimo plano,

– atsižvelgdamas į 2025 m. gruodžio 17 d. ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimo deklaraciją,

– atsižvelgdamas į 2025 m. gruodžio 16 d. pirmininkaujančios valstybės narės išvadas dėl plėtros,

– atsižvelgdamas į 2014 m. rugpjūčio 28 d. pradėtą Berlyno procesą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. spalio 22 d. vykusio 2025 m. aukščiausiojo lygio susitikimo dėl Berlyno proceso pirmininko išvadas,

– atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 6 d. Komisijos komunikatą „Vakarų Balkanų ekonomikos ir investicijų planas“ (COM(2020)0641),

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 8 d. Komisijos komunikatą „Naujas Vakarų Balkanų ekonomikos augimo planas“ (COM(2023)0691),

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 20 d. Komisijos komunikatą dėl plėtrai pasirengti skirtų reformų ir politikos peržiūrų (COM(2024)0146),

– atsižvelgdamas į 2025 m. liepos 8 d. Komisijos komunikatą „2025 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje“ (COM(2025)0900) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2025 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Šalies skyrius dėl teisinės valstybės padėties Juodkalnijoje“ (SWD(2025)0929),

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 4 d. Komisijos komunikatą „2025 m. komunikatas dėl ES plėtros politikos“ (COM(2025)0690) ir prie jo pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „2025 m. ataskaita dėl Juodkalnijos“ (SWD(2025)0754),

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 2 d. Komisijos apžvalgą ir šalies vertinimą dėl Juodkalnijos ekonominių reformų programos ir 2025 m. gegužės 13 d. dialogo ekonomikos ir finansų klausimais su regioniniais partneriais bendras išvadas,

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 22 d., 2021 m. gruodžio 13 d., 2024 m. sausio 29 d., 2024 m. birželio 26 d., 2024 m. gruodžio 16 d., 2025 m. birželio 27 d., 2025 m. gruodžio 16 d., 2026 m. sausio 26 d. ir 2026 m. kovo 17 d. stojimo konferencijų rezultatus,

– atsižvelgdamas į 2022 m. liepos 14 d. vykusio vienuoliktojo ES ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos tarybos posėdžio rezultatus,

– atsižvelgdamas į mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių

jurisdikciją turinčių subjektų ES sąrašą,

– atsižvelgdamas į 23-iajame ir 24-ajame ES ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos parlamentinio komiteto posėdžiuose, vykusiuose atitinkamai 2025 m. balandžio 2–3 d. ir 2025 m. rugsėjo 18–19 d., priimtą deklaraciją ir rekomendacijas,

– atsižvelgdamas į tai, kad 2017 m. birželio 5 d. Juodkalnija įstojo į NATO,

– atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Juodkalnijos,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A10-0143/2026),

A. kadangi plėtra yra esminė ES užsienio politikos priemonė ir strateginė investicija į taiką, saugumą ir gerovę Europos žemyne, ypač atsižvelgiant į kintančią geopolitinę padėtį ir saugumo iššūkius Europoje;

B. kadangi kiekviena šalis kandidatė yra vertinama pagal jos nuopelnus atitinkant Kopenhagos kriterijus, taikant griežtas, tačiau teisingas sąlygas ir reikalaujant išmatuojamų rezultatų, visų pirma teisinės valstybės principo taikymo ir prisiderinimo prie ES vertybių bei bendros užsienio ir saugumo politikos srityse;

C. kadangi 2008 m. Juodkalnija pateikė paraišką dėl narystės ES; kadangi 2010 m. jai buvo suteiktas šalies kandidatės statusas; kadangi 2012 m. buvo pradėtos derybos; kadangi Juodkalnijos vyriausybė pareiškė siekianti iki 2028 m. tapti 28-ąja ES valstybe nare;

D. kadangi Juodkalnija – tai šalis kandidatė, kuri padarė didžiausią pažangą siekiant narystės ES; kadangi Juodkalnija atidarė visus 33 derybų skyrius, kurių kai kurie jau yra uždaryti; kadangi tolesnė pažanga priklauso nuo ilgalaikių rezultatų įgyvendinant reformas, visų pirma nustatytas 23 ir 24 skyriuose;

E. kadangi ES yra patikimiausia Juodkalnijos partnerė ir ja pasitiki 69 proc. šalies piliečių, o tai yra vienas iš aukščiausių pasitikėjimo ES lygių regione; kadangi dėl to politiniai veikėjai yra dar griežčiau įpareigoti vykdyti atsakingas, nuoseklias ir veiksmingas reformas;

F. kadangi, siekiant užtikrinti plėtros proceso nuoseklumą, patikimumą, skaidrumą ir bendrą veiksmingumą, nepaprastai svarbus yra ilgalaikis šalių kandidačių ir ES politinis įsipareigojimas; kadangi dvišaliai klausimai turėtų būti sprendžiami dvišaliu pagrindu ir neturėtų būti naudojami siekiant blokuoti ar dar labiau politizuoti plėtros procesą;

G. kadangi ES tebėra pagrindinė Juodkalnijos ekonominė ir finansinė partnerė bei didžiausia jos prekybos partnerė; kadangi sklandus prekybos ir transporto srautų tarp Juodkalnijos ir ES veikimas yra būtinas siekiant užtikrinti ekonominį stabilumą, tiekimo grandinės atsparumą ir laipsnišką šalies integraciją į ES vidaus rinką;

H. kadangi Juodkalnijos stabilumas yra itin svarbus Vakarų Balkanų ir ES saugumui; kadangi išorės politiniai projektai, kuriais siekiama tarpvalstybinės įtakos remiantis priklausymu etninei ar religinei bendruomenei, kelia pavojų regiono valstybių suverenumui ir konstitucinei tvarkai; kadangi Vakarų Balkanų ateitis siejama su Europos integracija, o ne su konkuruojančiomis geopolitinėmis įtakos sferomis ar etniniais motyvais grindžiamais regioniniais susivienijimais;

I. kadangi Juodkalnija tebėra pažeidžiama bandymų manipuliuoti informacine erdve tiek iš užsienio, tiek iš vidaus; kadangi Komisija pabrėžė, kad reikia užkirsti kelią užsienio kišimuisi ir manipuliavimui informacija, įskaitant dezinformaciją, bei stiprinti visuomenės atsparumą; kadangi Rusija siekia stiprinti savo įtaką Vakarų Balkanuose, įskaitant Juodkalniją, strategiškai pasitelkdama religinius, kultūrinius ir vadinamuosius vertybėmis grindžiamus naratyvus, kuriais siekiama formuoti viešąjį diskursą ir pakenkti euroatlantinei integracijai;

J. kadangi, nepaisant tam tikros institucinės pažangos, korupcija ir organizuotas nusikalstamumas vis dar yra paplitę keliuose Juodkalnijos ekonomikos sektoriuose ir viešosiose institucijose;

K. kadangi suderinimas su ES mokesčių *acquis* ir geras mokesčių srities valdymas tebėra finansinio stabilumo ir pasitikėjimo pagrindas siekiant narystės ES;

Įsipareigojimas siekti narystės ES

1. palankiai vertina Juodkalnijos nuolat daromą pažangą vykdant su ES susijusias reformas, grindžiamą plačiu politiniu įsipareigojimu ir siekiu užbaigti derybas iki 2026 m. pabaigos; palankiai vertina tai, kad 2025 m. preliminariai uždaryti dar šeši derybų skyriai, o 2026 m. – keturi skyriai, taigi iš viso preliminariai uždaryta 16 skyrių; pakartoja, kad visapusiškai remia šalies ateitį Europos Sąjungoje; palankiai vertina tai, kad Taryboje įsteigta *ad h*oc darbo grupė stojimo sutarties su Juodkalnija rengimo klausimu, nes tai yra svarbus ir savalaikis žingsnis siekiant paspartinti galutinį Juodkalnijos stojimo į ES proceso etapą ir dar kartą patvirtinti ES įsipareigojimą dėl plėtros;

2. dar kartą patvirtina, kad Juodkalnija tebepirmauja stojimo į ES procese, ir pabrėžia, kad plėtros tempą ir etapus ir toliau turi nulemti individualūs nuopelnai; pabrėžia, kad pažanga siekiant narystės turėtų būti vertinama griežtai remiantis objektyviu nustatytų kriterijų įgyvendinimu; ragina užtikrinti, kad už nuolatines

pastangas vykdant reformas būtų atlyginta ne mažiau patikima, nuspėjama ir laiku suteikta ES perspektyva; pabrėžia, kad plėtros politikos vientisumas grindžiamas nuoseklumu, teisingumu ir vienodu požiūriu, atsižvelgiant į kiekvienos šalies kandidatės parodytą pasirengimo lygį;

3. džiaugiasi plačiu ir nuolatiniu Juodkalnijos piliečių pritarimu šalies europinei integracijai, nes didelė piliečių dauguma reiškia pasitikėjimą Juodkalnijos ateitimi Europos Sąjungoje;

4. ragina visus politinius veikėjus išlaikyti dėmesį ir pagreitį siekiant sėkmingai užbaigti stojimo derybas ir dėti daugiau pastangų, kad būtų įgyvendintos būtinos reformos; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu būtina užtikrinti politinį stabilumą ir konstruktyvų partijų tarpusavio bendradarbiavimą; pabrėžia, kad tikra pažanga priklauso nuo veiksmingo priimtų reformų įgyvendinimo ir ilgalaikių išmatuojamų rezultatų teisinės valstybės principo taikymo srityje, įskaitant galutinių apkaltinamųjų nuosprendžių priėmimą aukšto lygio korupcijos ir organizuoto nusikalstamumo bylose; ragina Juodkalniją toliau daryti pažangą įgyvendinant derybų skyrių, visų pirma 23 ir 24 skyrių, uždarymo kriterijus;

5. ragina visas valstybės institucijas veikti vadovaujantis institucinės atsakomybės principu ir užtikrinti, kad politiniai nesutarimai nesustabdytų su ES susijusių reformų priėmimo ir įgyvendinimo; pabrėžia, kad strateginio tikslo – narystės ES – užtikrinimas turi likti bendru nacionaliniu prioritetu, svarbesniu už partijų interesus; primygtinai ragina Juodkalnijos parlamentą ir vyriausybę užkirsti kelią tam, kad tapatybės politika nukreiptų dėmesį nuo ES darbotvarkės arba apsunkintų santykius su kaimyninėmis šalimis, ir taip užtikrinti, kad Juodkalnija ir toliau tvirtai žengtų keliu ES narystės link;

6. ragina Juodkalniją, kaip didžiausią pažangą padariusią šalį kandidatę, toliau atlikti konstruktyvų ir stabilizuojantį vaidmenį regione ir savo lyderyste parodyti, kad suverenumas, pilietinė tapatybė ir Europos integracija vieni kitus stiprina;

7. palankiai vertina tai, kad Juodkalnija tvirtai ir visapusiškai prisiderino prie ES bendros užsienio ir saugumo politikos, be kita ko, ES ribojamųjų priemonių, visų pirma susijusių su Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą, taip pat jos principingą poziciją Jungtinėse Tautose ir dalyvavimą ES krizių valdymo misijose bei operacijose, taip pat NATO ir kitose tarptautinėse daugiašalėse misijose, įskaitant ES jūrų pajėgų operaciją *ATALANTA*, ES karinę pagalbos misiją Ukrainai remti (*EUMAM Ukraine*) ir Taikos palaikymo pajėgas Kosove; giria Juodkalnijos parlamentą už sprendimą pritarti šalies dalyvavimui misijoje *EUMAM Ukraine*; dar kartą patvirtina, kad nuoseklus Juodkalnijos pozicijos suderinimas su ES bendra užsienio ir saugumo politika, įskaitant ribojamąsias priemones Rusijos atžvilgiu, yra svarbus jos strateginės krypties rodiklis; pabrėžia, kad

šios krypties turi būti tvirtai laikomasi; pabrėžia, kad tvirtas Juodkalnijos politinių atstovų įsipareigojimas užtikrinti šalies nepriklausomą valstybingumą ir strateginę europinę kryptį išlieka svarbiu politiniu kriterijumi, greta techninių reformų kriterijų;

8. palankiai vertina ES ir Juodkalnijos dialogą saugumo ir gynybos klausimais, įskaitant struktūrinius mainus bendradarbiavimo saugumo ir gynybos srityse, atsparumo kylančioms grėsmėms bei bendradarbiavimo teikiant paramą Ukrainai klausimais;

9. palankiai vertina Juodkalnijos parlamento sprendimą nusiųsti savo ginkluotųjų pajėgų narius dalyvauti misijoje *EUMAM Ukraine*, nes tai rodo aiškų ir tvirtą prisiderinimą prie ES ir NATO saugumo prioritetų; primena, kad Juodkalnija yra viena iš pagrindinių ES sąjungininkių regione; palankiai vertina Juodkalnijos vyriausybės sprendimą įvykdyti 2 proc. gynybos išlaidų įsipareigojimą;

10. tebėra labai susirūpinęs dėl nuolatinio ir intensyvėjančio piktavališko užsienio kišimosi, destabilizuojančios veiklos, hibridinių grėsmių ir dezinformacijos kampanijų, kuriuos Juodkalnijoje vykdo trečiųjų šalių subjektai ir kurių tikslas – pakenkti Juodkalnijos demokratinėms institucijoms, visuomenės sanglaudai ir strateginei krypčiai siekti narystės ES bei NATO; pabrėžia, kad toks kišimasis yra tiesioginis iššūkis teisinei valstybei, demokratiniam valdymui ir nacionaliniam suverenumui; ypač atkreipia dėmesį į piktavališką Kinijos, Rusijos ir Serbijos įtaką;

11. su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į pranešimus, kad 2026 m. birželio 3 d. Serbijos prezidento A. Vučićiaus rėmėjai vyko į Tivatą, siekdami destabilizuoti Juodkalniją bei sutrikdyti ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimą; taip pat pažymi, kad kai kurie iš šių asmenų anksčiau buvo pastebėti provyriausybiniuose renginiuose, dalyvavo dedant pastangas numalšinti studentų protestus Serbijoje ir buvo užregistruoti kaip smurtinius nusikaltimus ar baudžiamuosius nusižengimus padarę asmenys; griežtai smerkia su Serbijos valdančiąja partija susijusių struktūrų veiksmus, kuriais siekiama destabilizuoti Juodkalniją ir pakenkti jos pažangai siekiant narystės ES;

12. ragina plėtoti pritaikytą ES ir NATO paramą ir stiprinti jų bendradarbiavimą su Juodkalnija, kad būtų nustatytos tvirtesnės kovos su tokiomis hibridinėmis grėsmėmis, užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir slaptu politiniu finansavimu priemonės ir didinamas visuomenės bei institucijų atsparumas, be kita ko, stiprinamas kibernetinis saugumas, gerinamas gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis visuose švietimo lygmenyse, užtikrinamas tinkamas mokytojų mokymas ir modernūs mokymo ištekliai, stiprinama strateginė komunikacija, gerinami kovos su dezinformacija pajėgumai ir didinamas žiniasklaidos nuosavybės skaidrumas; ragina Komisiją užtikrinti, kad Juodkalnija galėtų visapusiškai pasinaudoti Europos demokratijos skydo teikiamomis

galimybėmis; ragina Juodkalnijos saugumo ir žvalgybos tarnybose taikyti griežtesnius patikimumo patikrinimo ir sąžiningumo užtikrinimo mechanizmus;

13. reiškia susirūpinimą dėl to, kad išorės subjektai religines institucijas naudoja kaip politinę priemonę; pabrėžia, kad religinės organizacijos turi veikti skaidriai ir nepriklausyti nuo užsienio politinės įtakos bei visapusiškai laikytis Juodkalnijos konstitucinės ir pasaulietinės sistemos;

14. ragina ES ir Juodkalniją toliau vykdyti ir gerokai sustiprinti tikslinę strateginę komunikaciją apie plėtros ir narystės ES naudą, laikantis proaktyvesnio ir vietos sąlygoms pritaikyto požiūrio, glaudžiai bendradarbiaujant su nacionalinėmis institucijomis ir pilietine visuomene; su susirūpinimu pažymi, kad, kaip matyti iš naujausios „Eurobarometro“ specialiosios apklausos duomenų, tik 39 proc. Juodkalnijos piliečių mano, kad yra gerai arba labai gerai informuoti apie ES;

15. palankiai vertina aktyvų Juodkalnijos parlamento dalyvavimą ES ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos parlamentiniame komitete;

16. palankiai vertina 2025 m. rugsėjo 20–21 d. Podgoricoje (Juodkalnija) surengtą piliečių forumą tema „Piliečiai – Europos Sąjungos plėtros centre“;

17. palankiai vertina tai, kad Nikšičius paskelbtas 2030 m. Europos kultūros sostine, o Podgorica – 2028 m. Europos jaunimo sostine, akcentuojant jų vaidmenį skatinant jaunimo įsitraukimą, inovacijas, kultūrinius mainus bei glaudesnius Juodkalnijos ir ES ryšius;

Demokratija ir teisinė valstybė

18. akcentuoja Juodkalnijos parlamento svarbą stojimo procese ir atkreipia dėmesį į jo lemiamą vaidmenį užtikrinant demokratinę atskaitomybę, parlamentinę priežiūrą ir teisėkūros proceso skaidrumą; ragina vykdyti konstruktyvų visų politinių jėgų dialogą ir bendradarbiavimą, siekiant priimti kokybiškus teisės aktus, kuriais būtų išspręstos arba iš esmės sumažintos struktūrinės problemos ir sudarytos sąlygos Juodkalnijos pažangai stojimo procese; pabrėžia, kad, siekiant laiku ir veiksmingai įgyvendinti reformas, nepaprastai svarbus yra glaudus Juodkalnijos vyriausybės ir parlamento bendradarbiavimas; pabrėžia, kad paspartinus teisėkūros procesą neturėtų būti ribojamos prasmingos parlamento diskusijos ar opozicijos vaidmuo, ir ragina užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp reformų tempo ir teisėkūros kontrolės kokybės;

19. palankiai vertina Juodkalnijos rinkimų įstatymo pakeitimus, visų pirma susijusius su kampanijų finansavimo ir žiniasklaidos priežiūra, rinkimų sąžiningumu, lyčių kvotomis rinkimų sąrašuose bei viena vietos rinkimų diena; primygtinai ragina Juodkalniją visapusiškai prisiderinti prie ES standartų ir visapusiškai įgyvendinti visas dar

neįgyvendintas Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro ir Kovos su korupcija valstybių grupės pateiktas rekomendacijas, visų pirma dėl politinių partijų išlaidų skaidrumo, įskaitant lėšų, skirtų politinių partijų moterų organizacijoms, naudojimą, dėl internetinės politinės reklamos, įskaitant rėmėjų ir atrankiojo adresavimo kriterijų atskleidimą, taip pat dėl piktnaudžiavimo valstybės ištekliais prevencijos, rinkėjų registro atnaujinimo ir veiksmų dėl gyvenamosios vietos registracijos; primena, kad tai turėtų būti daroma vykdant skaidrų ir įtraukų konsultacijų su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais procesą; ragina Juodkalnijos valdžios institucijas rengiantis rinkimams sistemingai apsaugoti rinkimų informacinę aplinką sukuriant rinkimų administracijos, žiniasklaidos reguliavimo institucijos ir kompetentingų institucijų spartaus bendradarbiavimo kanalus, kad būtų galima nustatyti koordinuotą dezinformaciją ir neteisėtą kišimąsi bei į juos reaguoti, sykiu visapusiškai gerbiant saviraiškos laisvę;

20. palankiai vertina tai, kad Juodkalnija įtraukta į Komisijos 2025 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą;

21. ragina sparčiau skirti teisėjus, taikant nuopelnais grindžiamas ir skaidrias procedūras, per kurias nebūtų patiriama politinė įtaka ir būtų remiamasi ekspertinėmis žiniomis bei sąžiningumu, taip pat būtų laikomasi nagrinėjimo terminų, įskaitant paskyrimus į Konstitucinį Teismą ir teismų ir prokuratūros tarybas, visapusiškai laikantis uždarymo kriterijų reikalavimų; pabrėžia, kad tinkamai veikiantis Konstitucinis Teismas atlieka lemiamą vaidmenį užtikrinant teisinės tvarkos ir rinkimų sistemos stabilumą; yra labai susirūpinęs dėl to, kad toliau vėluojama paskirti Konstitucinio Teismo teisėją, nes dėl to gali būti pakenkta vienos iš svarbiausių institucijų, užtikrinančių teisinę valstybę ir integraciją į ES, visapusiškam veikimui;

22. primygtinai ragina Juodkalniją toliau derinti savo teisinę sistemą su ES *acquis* ir Europos standartais, susijusiais su teismų nepriklausomumu, atskaitomybe, nešališkumu, sąžiningumu ir profesionalumu, bei įgyvendinti dar neįgyvendintas rekomendacijas; ragina užtikrinti didesnį teisingumo sistemos veiksmingumą, įskaitant neišnagrinėtų bylų, ypač susijusių su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, skaičiaus mažinimą, nes tai yra itin svarbu siekiant didinti visuomenės pasitikėjimą ir įvykdyti narystės ES sąlygas; primena, kad, siekiant įvykdyti uždarymo kriterijus, reikia parodyti praktinius rezultatus, įskaitant geresnes darbo sąlygas, pakankamą darbuotojų skaičių ir veiksmingą bylų tvarkymą, nes nuolatiniai struktūriniai trūkumai ir toliau daro neigiamą įtaką teismų darbo efektyvumui; palankiai vertina priemones, kuriomis siekiama didinti teisėjų karjeros patrauklumą; ragina priimti Juodkalnijos įstatymą dėl darbo užmokesčio ir kitų teisių, susijusių su teisminių ir Konstitucinio Teismo funkcijų vykdymu, siekiant užtikrinti tinkamą, stabilų ir nuspėjamą teisėjų bei prokurorų darbo

užmokestį ir darbo sąlygas, nes tai yra esminės jų nepriklausomybės ir tinkamo teisingumo sistemos veikimo apsaugos priemonės;

23. pažymi, kad pilietinės visuomenės ekspertai išreiškė didelį susirūpinimą dėl vyriausybės pateikto pakeitimų dėl Prokuratūros tarybos projekto turinio, nes jais iš esmės nepadidinamas jos nepriklausomumas ir dėl jų netgi gali būti sunkiau užtikrinti tikrą Prokuratūros tarybos narių nepriklausomumą; susirūpinęs pažymi, kad, nepaisant griežtos opozicijos ir pilietinės visuomenės kritikos, priimti Vidaus reikalų įstatymo ir Nacionalinio saugumo agentūros įstatymo pakeitimai; primygtinai ragina laikytis skaidrių procedūrų ir užtikrinti tikrą bendradarbiavimą bei konsultacijas, ypač dėl visų įstatymų, susijusių su integracijos į ES procesu, su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant opoziciją, teisės ekspertus ir Komisiją;

24. griežtai smerkia dažną politinį ir visuomeninį spaudimą teisėjams bei prokurorams ir ragina kompetentingas institucijas nedelsiant ir veiksmingai reaguoti, siekiant apsaugoti jų nepriklausomumą ir sąžiningumą;

25. ragina toliau gerinti aukšto lygio korupcijos tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo už ją, be kita ko, konfiskuojant turtą, rezultatus; primygtinai ragina Juodkalniją proaktyviau tirti aukšto lygio korupciją ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už ją, taip pat stiprinti teisminių ir kovos su korupcija įstaigų gebėjimus bei veiksmingumą; pažymi, kad Korupcijos prevencijos agentūra ir toliau susiduria su vadovavimo spragomis, ribotu darbuotojų skaičiumi ir nepakankama finansine nepriklausomybe, o tai riboja jos bendrą poveikį, ir ragina imtis priemonių, kad būtų užtikrinta visiška jos veiklos, finansinė ir funkcinė nepriklausomybė pagal Europos standartus; ragina vykdyti tolesnį suderinimą su ES *acquis* ir ES standartais kovos su korupcija srityje ir primygtinai ragina Juodkalniją atsižvelgti į visas šioje srityje dar neįgyvendintas rekomendacijas;

26. ragina parengti išsamią sąžiningumo politiką, kad teisėsaugos institucijos ir teisminės institucijos būtų apsaugotos nuo korupcijos bei organizuoto nusikalstamumo; ragina nustatyti drausminius mechanizmus ir tvirtesnius bei efektyvesnius etinės atskaitomybės mechanizmus, ypač tais atvejais, kai nedeklaruojamas turtas, siekiant praktiškai užtikrinti prasmingą ir veiksmingą atskaitomybę; palankiai vertina pažangą, padarytą tokiose srityse kaip lobistinės veiklos reguliavimas, pranešėjų apie pažeidimus apsauga ir viešųjų pirkimų skaidrumas, o tai rodo, kad tikslingos ir tinkamai įgyvendintos reformos gali duoti apčiuopiamų rezultatų;

27. primygtinai ragina Juodkalniją didinti baudžiamojo persekiojimo ir teismo procesų, susijusių su sunkiu ir organizuotu nusikalstamumu, veiksmingumą, siekiant užtikrinti gerus veiklos rezultatus galutinių apkaltinamųjų nuosprendžių priėmimo ir turto konfiskavimo srityse; pažymi, kad kovos su pinigų plovimu srityje Juodkalnija padarė didelę

pažangą tobulindama savo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemą, taip pat įgyvendindama ES sankcijas;

28. palankiai vertina nuolatinį Juodkalnijos bendradarbiavimą su FRONTEX, Europolu, Eurojustu ir Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra kovojant su tarpvalstybiniu nusikalstamumu, įskaitant prekybą ginklais, narkotikais ir žmonėmis, ir kovojant su terorizmu bei ekstremizmu; pabrėžia, kad reikia stiprinti bendradarbiavimą kovos su narkotikais srityje;

29. pakartoja savo raginimus Juodkalnijai visapusiškai suderinti savo vizų politiką su ES vizų politika, ypač kiek tai susiję su saugumo riziką keliančiomis šalimis; atkreipia dėmesį į 2025 m. Juodkalnijos vyriausybės priimtą sprendimą išbraukti kelias šalis iš šalių, kurioms taikomas bevizis režimas, sąrašo; primena, kad tai yra 24 derybų skyriaus uždarymo kriterijaus reikalavimas;

30. pabrėžia, kad labai svarbu yra užtikrinti skaidrų ir atskaitingą viešąjį administravimą, tvirtesnius administracinius gebėjimus ir profesionalią bei nuopelnais grindžiamą valstybės tarnybą; susirūpinęs pažymi, kad nuolatiniu didelio masto įdarbinimu viešojo administravimo srityje, nesilaikant skaidrių kriterijų ir neatlikus aiškaus poreikių vertinimo, pažeidžiami nuopelnais grindžiamo įdarbinimo ir profesionalizacijos principai; ragina dar labiau depolitizuoti aukšto rango valstybės tarnautojų skyrimą, įdiegti aiškius, veiklos rezultatais grindžiamus vertinimo mechanizmus ir užtikrinti ekspertinių žinių tęstinumą;

Pagrindinės laisvės ir žmogaus teisės

31. apgailestauja, kad tautinės mažumos, pažeidžiamos grupės, įskaitant romus ir egiptiečius, asmenis su negalia ir LGBTIQ+ asmenis, Juodkalnijoje vis dar patiria diskriminaciją, neapykantos retoriką, ypač internete, ir neapykantos nusikaltimus; palankiai vertina neseniai priimtą Lygybės apsaugos ir diskriminacijos draudimo įstatymą; ragina griežčiau taikyti vienodą požiūrį į etnines bendruomenes, užtikrinant, kad visoms tautinėms, religinėms ir socialinėms grupėms būtų užtikrintos lygios teisės ir galimybės ir kad jos galėtų visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti socialiniame, politiniame ir ekonominiame gyvenime; pripažįsta, kad mažumų teisių apsauga yra labai svarbi skatinant socialinę sanglaudą, demokratinį valdymą ir puoselėjant Europos vertybes; primygtinai ragina Juodkalniją priimti išsamius teisės aktus ir politiką, kuriais užkertamas kelias diskriminacijai ir propaguojama įtrauktis, ir užtikrinti jų vykdymą;

32. ragina Juodkalniją visapusiškai įgyvendinti Registruotų partneryščių įstatymą;

33. ragina Juodkalniją įgyvendinti asmenų su negalia deinstitucionalizavimo strategiją ir įdiegti tvirtą vaikų apsaugos sistemą, grindžiamą bendruomenine globa;

34. pripažįsta Juodkalnijos visuomenės daugiatautiškumą ir ragina labiau gerbti visas vietos bendruomenių ir tautinių mažumų kalbas, tradicijas ir kultūros paveldą; ragina Juodkalniją dėti daugiau pastangų siekiant nediskriminacinio mažumų kalbų vartojimo švietimo srityje, specialiose žiniasklaidos erdvėse valstybinėse ir vietos žiniasklaidos priemonėse; ragina gerbti Kotoro įlankos daugiatautę tapatybę, visų pirma pripažįstant kroatų bendruomenės kultūros paveldą; reiškia didelį susirūpinimą dėl didžiulių vykdomų statybos darbų Kotoro įlankoje (UNESCO paveldo teritorijoje), kurie daro poveikį paveldo išsaugojimui ir gamtos objekto apsaugai, ir ragina užbaigti darbus, susijusius su Miločerio parko teisine apsauga;

35. pažymi, kad su tapatybe susijusiose diskusijose reikia laikytis jautraus ir įtraukaus požiūrio, kad būtų užkirstas kelias poliarizacijai ir pasiektas platus sutarimas klausimais, kurie yra ypač svarbūs Juodkalnijos nepriklausomumui, suverenumui ir europiniam keliui; dar kartą reiškia susirūpinimą dėl šalies parlamento bandymų keisti Juodkalnijos pilietybės įstatymą, kad būtų galima įgyti dvigubą pilietybę, nes tai galėtų turėti rimtų ir ilgalaikių pasekmių šalies sprendimų priėmimo procesui ir tapatybei; ragina valdžios institucijas toliau konsultuotis ir koordinuoti veiksmus su ES dėl bet kokių galimų teisės aktų pakeitimų, siekiant užtikrinti, kad jie būtų visiškai suderinti su ES *acquis* ir tarptautiniais standartais ir jais būtų gerbiamos pagrindinės teisės;

36. griežtai smerkia bet kokią neapykantos retoriką, be kita ko, internete, ir neapykantos nusikaltimus; palankiai vertina tai, kad padaugėjo baudžiamojo persekiojimo už rasizmą ir neapykantos retoriką atvejų, tačiau reiškia susirūpinimą dėl nepakankamų veiksmų, nukreiptų prieš kalbas, viešus pareiškimus ar simbolinius veiksmus, kuriais šlovinami karo nusikaltėliai arba perrašomi istoriniai faktai; ragina Juodkalniją stiprinti savo institucinį atsaką į neapykantos retoriką, užtikrinti veiksmingus tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą ir visapusiškai suderinti savo teisės aktus su ES *acquis*;

37. primygtinai ragina Juodkalniją užtikrinti veiksmingą pagrindinių teisių sistemų taikymą, įskaitant teisę kreiptis į teismą ir pažeidžiamų asmenų apsaugą, bei įgyvendinti visas tarptautinių stebėsenos įstaigų pateiktas rekomendacijas;

38. pabrėžia, kad reikia spręsti moterų, ypač priklausančių mažumų grupėms, diskriminacijos problemą; reiškia susirūpinimą dėl vaikų santuokų, kurios daro neproporcingai didelį poveikį mergaitėms iš romų ir egiptiečių bendruomenių Juodkalnijoje; apgailestauja dėl plačiai paplitusio smurto dėl lyties ir polinkio kaltinti auką, taip pat dėl neapykantos dėl lyties retorikos ir dezinformacijos, be kita ko, internete, ypač moterų atžvilgiu viešajame ir politiniame gyvenime; primygtinai ragina Juodkalniją tinkamai finansuoti, aprūpinti ištekliais ir koordinuoti savo lyčių lygybės sistemą bei užtikrinti jos įgyvendinimą; ragina atitinkamas valdžios institucijas būti

budresnėms ir sukurti paramos smurto dėl lyties ir smurto šeimoje aukoms sistemas; ragina gerinti duomenų apie smurtą šeimoje ir smurtą dėl lyties, pajamas ir darbo užmokestį, sveikatą ir socialinę apsaugą rinkimą; ragina Juodkalnijos valdžios institucijas užtikrinti aktyvesnį moterų dalyvavimą politiniame gyvenime;

39. atkreipia dėmesį į Juodkalnijos smurto prieš žurnalistus visiško netoleravimo politiką ir smerkia bauginimus bei visus griežtus valstybės pareigūnų ir politinių partijų pasisakymus prieš žiniasklaidos ir pilietinės visuomenės atstovus, ypač įskaitant žiniasklaidos sektoriuje dirbančias moteris ir žmogaus teisių gynėjus; reiškia susirūpinimą dėl to, kad prieš žurnalistus, apžvalgininkus ir pilietinės visuomenės atstovus, kritikuojančius valstybės pareigūnus, naudojami neoficialūs šaukimai ir apklausos; ragina greitai ir veiksmingai užtikrinti įstatymų vykdymą bei veiksmingą teisminę apsaugą, pirmenybę teikiant tyrimų atlikimui ir visapusiškam bei veiksmingam tolesnių veiksmų, susijusių su neišspręstomis bylomis, pvz., Duško Jovanovičiaus nužudymo byla, vykdymui, taip pat atgrasomosioms sankcijoms; pažymi, kad Juodkalnijos teisės sistemoje nėra konkrečios apibrėžties ar pagreitintos procedūros, leidžiančios atpažinti ir atmesti strateginius ieškinius dėl visuomenės dalyvavimo ir ragina sukurti tokius mechanizmus;

40. akcentuoja esminį laisvos ir pliuralistinės žiniasklaidos, kaip demokratinės visuomenės pamatinio ramsčio, vaidmenį; primena, kad visuomeninio transliuotojo ir žiniasklaidos reguliavimo institucijos nepriklausomumo užtikrinimas tebėra 23 skyriuje nustatytas kriterijus; pabrėžia, kaip svarbu užtikrinti visišką žiniasklaidos nuosavybės ir finansavimo skaidrumą, taip pat ir internetinių žiniasklaidos priemonių; palankiai vertina pastarojo meto Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų agentūros tarybos narių paskyrimą ir pabrėžia, kad agentūra turi galėti veikti nepriklausomai, nedarant jai politinės įtakos; reiškia susirūpinimą dėl to, kad visuomeniniam transliuotojui tebedaroma politinė įtaka, ir ragina valdžios institucijas gerbti teismo procesą, atkurti teisėtumą ir užtikrinti transliuotojo institucinę bei redakcinę nepriklausomybę; ragina Juodkalniją suderinti savo žiniasklaidos teisės aktus su Europos žiniasklaidos laisvės aktu[4] ir didinti atsparumą užsienio įtakai bei dezinformacijai; ragina užtikrinti visišką žiniasklaidos nuosavybės struktūrų ir užsienio finansavimo šaltinių skaidrumą, ypač tais atvejais, kai jie susiję su politiniais veikėjais ar užsienio valstybių interesais, siekiant užkirsti kelią paslėptai išorės įtakai Juodkalnijos viešajam diskursui;

---

[4] 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1083, kuriuo nustatoma bendra žiniasklaidos paslaugų vidaus rinkoje sistema ir iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES (Europos žiniasklaidos laisvės aktas) (OL L, 2024/1083, 2024 4 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

41. teigiamai vertina gyvybingą ir konstruktyvią Juodkalnijos pilietinę visuomenę, kuri atlieka svarbų teigiamą vaidmenį reformų procese; ragina užtikrinti prasmingą pilietinės visuomenės įtraukimą į politikos formavimą, be kita ko, užtikrinant sistemingesnį dalyvavimą ir laiku teikiant atitinkamą informaciją; primygtinai ragina valdžios institucijas užtikrinti, kad su stojimu į ES susijusi teisėkūra neapeitų viešų konsultacijų reikalavimų ir nustatytų dalyvaujamojo valdymo standartų; ragina po ilgos pertraukos atnaujinti Vyriausybės ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo tarybos darbą, siekiant užmegzti bendradarbiavimo ryšius ir nuo pat pradžių iš tiesų įtraukti pilietinę visuomenę į skaidrų teisėkūros procesą;

42. ragina Juodkalniją visapusiškai įgyvendinti visas Europos komiteto prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą rekomendacijas; susirūpinęs atkreipia dėmesį į didėjantį skundų dėl kankinimų ir prievartos duodant parodymus skaičių, bylų sankaupą ir tai, kad retai taikomos apsaugos priemonės, pavyzdžiui, apklausų garso ir vaizdo įrašymas; be to, apgailestauja dėl nenuoseklaus nušalinimo nuo pareigų ir drausminių priemonių, taip pat dėl švelnių sankcijų taikymo policijos pareigūnų netinkamo elgesio atvejais, ir ragina atlikti skubius, veiksmingus ir nešališkus tyrimus;

Susitaikymas ir geri kaimyniniai santykiai

43. džiaugiasi tuo, kad Juodkalnija 2026 m. birželio 5 d. Tivate surengs ES ir Vakarų Balkanų aukščiausiojo lygio susitikimą, suteiksiantį svarbią galimybę stiprinti regioninį bendradarbiavimą, spartinti stojimo darbotvarkės įgyvendinimą, gilinti ekonominę integraciją ir spręsti bendrus uždavinius;

44. pabrėžia svarbų gerų kaimyninių santykių ir regioninio bendradarbiavimo vaidmenį plėtros procese; primena, kad geri kaimyniniai santykiai yra vienas iš pagrindinių kriterijų vertinant Juodkalnijos stojimo proceso pažangą pagal ES derybų programą; ragina rasti konstruktyvius neišspręstų dvišalių klausimų sprendimus, grindžiamus abipuse pagarba, pirmenybę teikiant piliečių interesams; primena, kad turėtų būti vengiama neišspręstus dvišalius ir regioninius ginčus naudoti šalių kandidačių stojimo procesams blokuoti; palankiai vertina dvišales Juodkalnijos ir Kroatijos konsultacijas, kaip konstruktyvų mechanizmą neišspręstiems klausimams spręsti ir pasitikėjimui stiprinti;

45. giria Juodkalniją už jos nuolat daromą pažangą šalyje nagrinėjant karo nusikaltimų bylas; tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad nuo 2024 m. birželio mėn. Specialioji valstybės prokuratūra nepradėjo jokių naujų tyrimų ir nepateikė jokių kaltinamųjų aktų karo nusikaltimų bylose ir nebuvo padaryta pažangos vadovybės atsakomybės srityje; pabrėžia, kad būtina intensyvinti pastangas ir toliau siekti patikimų bei nuoseklių rezultatų veiksmingai vykdant tyrimus, baudžiamąjį persekiojimą ir teismo procesus karo

nusikaltimų bylose, be kita ko, aukšto lygio bylose, laikantis tarptautinės teisės ir standartų; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu svarbu užtikrinti prieigą prie archyvų;

46. ragina Juodkalniją toliau laikytis proaktyvaus požiūrio siekiant užtikrinti aukų teisę kreiptis į teismą ir veiksmingai atitaisyti joms padarytą skriaudą, įskaitant institucinę paramą, tinkamo ir teisingo žalos atlyginimo užtikrinimą visiems asmenims, kurie XX a. paskutiniajame dešimtmetyje buvo karo belaisviai stovyklose Juodkalnijoje; palankiai vertina regioninį bendradarbiavimą šiais klausimais ir ragina visapusiškai bendradarbiauti regione ir su ES valstybėmis narėmis, be kita ko, keičiantis įrodymais ir išaiškinant dingusių asmenų likimus; palankiai vertina tai, kad Juodkalnijoje, atsižvelgiant į Kroatijos prašymą, buvo sulaikytas asmuo, nuteistas *in absentia* už karo nusikaltimus prieš karo belaisvius, ir teigiamai vertina abiejų šalių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą šioje byloje;

47. dar kartą reiškia susirūpinimą dėl tam tikrų politinių veikėjų reiškiamo politinio revizionizmo, kuris lemia mažesnį atskaitingumą ir gilesnį visuomenės susiskaldymą; griežtai smerkia bet kokį karo nusikaltėlių šlovinimą ir viešą karo nusikaltimų neigimą;

48. reiškia susirūpinimą dėl politinių koncepcijų ir naratyvų regione, kuriais skatinamas tarpvalstybinis suvienijimas ar koordinavimas, grindžiamas etnine tapatybe, įskaitant vadinamąjį Serbijos pasaulį, ir kuriais kvestionuojamas kaimyninių valstybių suverenitetas ir teritorinis vientisumas; ragina visus regiono subjektus gerbti Juodkalnijos nepriklausomybę ir nesikišti į jos vidaus reikalus; pabrėžia, kad tokie naratyvai nesuderinami su gerų kaimyninių santykių principais ir stojimo į ES procesu; pabrėžia, kad Vakarų Balkanų ateitis slypi integracijoje į ES, o ne konkuruojančiose geopolitinėse įtakos sferose;

49. pakartoja raginimą paviešinti buvusių Jugoslavijos respublikų archyvus ir suteikti galimybę susipažinti su buvusios Jugoslavijos slaptosios tarnybos (UDBA) ir Jugoslavijos liaudies armijos slaptosios tarnybos (KOS) dokumentais, kad būtų galima nuodugniai ištirti ir išnagrinėti komunistinio laikotarpio nusikaltimus;

50. ragina išspręsti neišspręstus nuosavybės klausimus; pabrėžia, kad neišspręstų klausimų dėl nuosavybės teisių, įskaitant restituciją, sprendimas yra būtinas siekiant įvykdyti Juodkalnijos įsipareigojimus pagal 23 skyrių ir tai yra vienas svarbiausių kriterijų siekiant užbaigti derybas pagrindinių teisių srityje;

Socialinės ir ekonominės reformos

51. palankiai vertina Juodkalnijos dalyvavimą įgyvendinant ES Vakarų Balkanų ekonomikos augimo planą; giria ją už pažangą įgyvendinant reformų darbotvarkę, kurios tikslu išmokėta 18 mln. EUR, ir ragina ją toliau įgyvendinti; pabrėžia, kad įgyvendinant reformas, ypač

teisinės valstybės ir viešųjų finansų valdymo srityse, svarbu pasiekti išmatuojamus ir ilgalaikius rezultatus;

52. toliau ragina Juodkalniją visapusiškai ir veiksmingai pasinaudoti visu jai skirtu ES finansavimu, be kita ko, tobulinant administracinius gebėjimus, spartinant programavimą ir sutarčių sudarymą bei gerinant koordinavimą; pabrėžia, jog yra svarbu, kad suinteresuotieji subjektai, įskaitant vietos valdžios institucijas, verslo asociacijas, socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę, plačiai ir prasmingai dalyvautų visais etapais, įskaitant reformų priemonių rengimą, projektų įgyvendinimą ir rezultatų stebėseną; primena ES finansinės paramos sąlygas, pagal kurias finansavimas priklauso nuo apčiuopiamos pažangos vykdant reformas ir teisinės valstybės principo laikymosi;

53. palankiai vertina Juodkalnijos operatyvinį dalyvavimą bendroje mokėjimų eurais erdvėje (SEPA), kaip svarbų žingsnį siekiant glaudesnės finansinės integracijos su ES ir mažesnių sandorių išlaidų piliečiams bei įmonėms; atkreipia dėmesį į pirminius duomenis, rodančius, kad nuo 2025 m. spalio mėn., kai pradėjo veikti SEPA, sandorių išlaidos gerokai sumažėjo;

54. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą pradėti derybas su Vakarų Balkanų partneriais, įskaitant Juodkalniją, siekiant išplėsti tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis ES sistemą, taip suteikiant piliečiams ir įmonėms galimybę visoje ES ir Vakarų Balkanuose naudotis sklandžiu mobiliojo ryšio paslaugų teikimu už vietinius tarifus, skatinti žmonių tarpusavio ryšius, stiprinti ekonominius ryšius, remti mainus švietimo srityje ir palengvinti turizmą; pabrėžia, kad ši iniciatyva yra konkretus žingsnis siekiant gilesnės integracijos prieš įstojimą, ja remiami tarpvalstybiniai socialiniai ir ekonominiai ryšiai bei suteikiama apčiuopiamos naudos piliečiams dar gerokai prieš visapusišką narystę ES; palankiai vertina tai, kad Taryba suteikė įgaliojimus pradėti derybas dėl tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis režimo išplėtimo aprėpiant Vakarų Balkanų partnerius, ir ragina laiku sudaryti dvišalius susitarimus su šiais partneriais;

55. atkreipia dėmesį į Juodkalnijos ekonomikos augimą ir primygtinai ragina ją toliau laikytis fiskalinės drausmės, vykdyti struktūrines reformas, gerinti valdymą ir imtis priemonių, kurių reikia konkurencingumui, privačiojo sektoriaus augimui, užsienio investicijoms ir socialinei bei ekonominei plėtrai skatinti; ragina Juodkalniją savo politiką muitų, socialinių klausimų ir mokesčių srityse suderinti su ES standartais, įskaitant skaidrų ir veiksmingą keitimąsi mokesčių informacija, kad būtų padaryta pažanga pagal 16 skyrių; ragina Juodkalniją savo teisės aktus suderinti su ES tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo sistema, visų pirma tokiuose strateginiuose sektoriuose kaip energetika, telekomunikacijos, ypatingos svarbos infrastruktūra ir žiniasklaida, siekiant užkirsti kelią strateginei priklausomybei ir apsaugoti ypatingos svarbos infrastruktūrą ir pagrindinius ekonomikos sektorius; palankiai

vertina pirmąją specialią ES ir Juodkalnijos konferenciją investicijų klausimais, nes tai aiškus ženklas, kad ekonominiai ryšiai stiprėja;

56. ragina Juodkalniją skatinti viešųjų paslaugų skaitmeninimą ir stiprinti su verslu susijusį profesinį mokymą; pabrėžia, kad visose skaitmeninėse sistemose turi būti užtikrinta piliečių asmens ir neskelbtinų duomenų apsauga; palankiai vertina raginimus iki narystės ES integruoti visas Vakarų Balkanų šalis į ES bendrąją skaitmeninę rinką;

57. primygtinai ragina Juodkalniją aktyviau kovoti su korupcija viešųjų pirkimų srityje, stiprinant teisinę sistemą ir tobulinant pažeidimų aptikimą, ir ragina ją užtikrinti, kad visi tarpvyriausybiniai susitarimai visapusiškai atitiktų ES taisykles ir principus;

Energetika, aplinka ir jungtys

58. primygtinai ragina Juodkalniją dėti daugiau pastangų siekiant tvarios žaliosios pertvarkos ir pagaliau priimti bei įgyvendinti savo nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą; pabrėžia energetinio saugumo, tiekimo įvairinimo, strateginės priklausomybės nuo išorės subjektų mažinimo ir visiškos integracijos į regioninę bei Europos energetikos rinką svarbą; ragina užtikrinti visapusišką suderinimą su elektros energijos integravimo dokumentų rinkiniu ir imtis griežtesnių efektyvaus energijos vartojimo priemonių; ragina suderinti veiklą su ES tiekimo saugumo standartais ir užtikrinti skaidrias viešųjų pirkimų procedūras;

59. ragina Juodkalniją dėti daugiau pastangų, kad būtų įvykdyti 27 skyriaus uždarymo kriterijų reikalavimai, ir paspartinti ES aplinkos apsaugos *acquis* suderinimą bei veiksmingą įgyvendinimą visuose atitinkamuose sektoriuose, įskaitant dėl oro kokybės, vandens, gamtos apsaugos, atliekų tvarkymo, pramoninės taršos ir klimato kaitos, ir priimti oro kokybės bei gamtos apsaugos strategijas ir veiksmų planus, taip pat vietos atliekų tvarkymo planus; palankiai vertina tai, kad Juodkalnija prisijungė prie ES programos LIFE; ragina visas šalis pasiekti susitarimą dėl nuotekų valymo įrenginių Zetos savivaldybėje, atsižvelgiant tiek į poreikį pastatyti šiuos įrenginius, tiek į vietos gyventojams susirūpinimą keliančius klausimus;

60. ragina Juodkalniją apsaugoti didelės biologinės įvairovės vertės teritorijas, įskaitant tinklo „Emerald“ teritorijas ir teritorijas, kurioms ateityje bus suteiktas tinklo „Natura 2000“ statusas, užtikrinant jų teisinę apsaugą ir suderinimą su atitinkamomis ES direktyvomis; ragina Juodkalniją gerokai paspartinti tinklo „Natura 2000“ sukūrimą ir įgyvendinimą, visapusiškai laikantis ES *acquis*, užtikrinant, kad saugomų teritorijų nustatymas, įtraukimas į sąrašą ir valdymas būtų grindžiami moksliniais kriterijais ir skaidriais viešų konsultacijų procesais; ragina griežčiau užtikrinti gyvūnų gerovės teisės aktų vykdymą;

61. ragina Juodkalniją stiprinti administracinius ir tikrinimo gebėjimus nacionaliniu ir vietos lygmenimis, tobulinti institucijų tarpusavio koordinavimą ir savo sprendimų dėl infrastruktūros projektų priėmimą, įskaitant strateginio aplinkos vertinimo, poveikio aplinkai vertinimo ir atitinkamo vertinimo procedūrų veiksmingo koordinavimo mechanizmo sukūrimą; ragina Juodkalniją perorientuoti savo transporto politiką, kad ja būtų siekiama darnaus ir išmanaus judumo;

62. pabrėžia regioninio transporto ir energijos tinklų sujungiamumo, kaip vieno pagrindinių Vakarų Balkanų ekonominės plėtros ir stabilumo elementų, svarbą ir ragina įgyvendinti projektus, kuriais stiprinama integracija su ES valstybėmis narėmis; yra susirūpinęs dėl neseniai Vakarų Balkanų šalių profesionalių vairuotojų vykdytų blokadų Šengeno erdvės sienos perėjimo punktuose, susijusių su ES atvykimo ir išvykimo sistemos įgyvendinimu nuo 2025 m. spalio mėn.; pabrėžia, kad užsitęsę sutrikimai gali neigiamai paveikti ES ir Juodkalnijos tiekimo grandines, prekybos srautus ir ekonominius santykius; ragina Komisiją, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, įvertinti galimus pragmatiškus ir teisiškai pagrįstus sprendimus, kuriais būtų užtikrinama pusiausvyra tarp transporto sektoriaus veiklos realijų ir poreikio išlaikyti Šengeno *acquis* vientisumą, užtikrinant tinkamas apsaugos priemones ir užkertant kelią bet kokiam piktnaudžiavimui;

°

° °

63. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos Pirmininkės pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, taip pat išversti ją į juodkalniečių kalbą ir perduoti Juodkalnijos prezidentui, vyriausybei ir parlamentui.